

Rehberlik ve Araştırma Merkezine Yapılan Başvuruların İncelenmesi (Burdur İli Örneği)

Examination of Applications to Guidance and Research Center (Example of Burdur Province)

Doç. Dr. Öznur TULUNAY ATEŞ *
Musa ANAÇ **

Öz:

Bu araştırmada Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) yapılan 2006 ve 2018 yılı öğrenci başvurularındaki aile demografik özelliklerinin değerlendirilmesi ve irdelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma yapılırken 2006 yılı ile 2018 yıllarındaki başvurular karşılaştırılmış araştırma kapsamında belirlenen parametreler dâhilinde değerlendirilerek ve bu iki yıldaki başvuruların farklılıkları ortaya konulmuştur. Araştırma betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla yapılmıştır. Çalışmada Burdur Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) arşivinde bulunan 2006 yılına ait 194, 2018 yılına ait 224 öğrenci dosyasına ulaşılmıştır. Sonraki aşamada araştırmadaki her iki yıla ait öğrenci dosyaları incelenerek benzer ve farklı durumlar ortaya konmuş, belirlenen tüm kriterler analize dâhil edilmiştir. Araştırma sonucunda ebeveynlerin işgücüne katılım oranı ile ilgili olarak 2018 yılında babaların çalışma durumunda azalma görülürken, annelerin çalışma durumunda yükselme görülmüştür. Ayrıca her iki yılda da işçi ebeveynlerin sayısının diğer meslek dallarına göre yüksek oranda olduğu yapılan değerlendirmelerde tespit edilmiştir. Araştırmada demografik verilerin bize sunduğu dikkati çeken bir diğer bulgu ise 2006 yılındaki

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Burdur Türkiye, otates@mehmetakif.edu.tr,0000-0003-1784-7227.

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur Türkiye, musanac@hotmail.com, 0000-0002-9585-7132

ebeveynlerin tamamının öz anne ve babadan oluşmasıdır. Vefat eden öğrenci annelerinin 2018 yılında 2006 yılına göre daha fazla olması da dikkati çeken başka bir bulgu olmuştur. Tüm bu demografik özelliklerin öğrenci zekâ puanlarına etkisi de araştırma sonucunda ortaya konmuş ve elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılarak çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: RAM, Zekâ Puanı, Döküman İncelemesi.

Abstract:

In this study, it was aimed to evaluate and examine family demographic features in 2006 and 2018 student applications made to Burdur Guidance and Research Center (GRC). While conducting the research, the applications between 2006 and 2018 were compared and the differences of the applications in these two years were revealed. The research is a descriptive situation determination and it was conducted through document analysis, which is one of the qualitative research methods. In the study, 194 students from 2006 and 224 students from 2018 were found in the Burdur GRC archive. In the next step, student files in each year in the research were examined, similar and different situations were revealed, and all the determined criteria were included in the analysis. As a result; it was seen that while fathers' working status were decreasing, mothers' working status were increasing in 2018. It was also found that the number of worker-parents was higher in both years compared to other jobs. Another remarkable finding in the research is that all parents in 2006 were natural. The number of mothers who died in 2018 were more than in 2006. The effects of all these demographic features on student intelligence scores were also revealed as a result of the research, and the findings were discussed in the light of the literature and solutions were offered.

Key Words: GRC, Intelligence scores, Document Review.

Giriş:

Toplumdaki her bireyin eğitim hakkı vardır ve eğitim hakkı, sosyal hakların başında gelir (Kaboğlu, 2019). Bireyin eğitim hakkından yararlanabilmesi için de eğitimde fırsat eşitliği kavramı ortaya çıkmıştır. Fırsat eşitliği kavramı eğitim ortamlarından faydalanan bireylerin kişisel ve gelişim özelliklerine bakılmaksızın aynı oranda yararlanma durumu olarak özetlenebilir (Tezcan, 1994). Eğitimdeki bu fırsat eşitliğini sağlayabilmek için bireyin kişisel ve gelişim özelliklerinin farklılığı dikkate alınarak, bu farklılığa göre eğitim ortamlarından eşit ve adil bir biçimde faydalanmalarının sağlanması gerekir (Kuzgun, 2019). Eğitimde fırsat eşitliği sağlamanın önemine, Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 stratejik planında da dikkat çekildiği görülmektedir. Bu plan incelendiğinde;

‘Her bireyin hakkı olan eğitime ekonomik, sosyal, kültürel ve demografik farklılık ve dezavantajlarından etkilenmeksizin eşit ve adil şartlar altında ulaşabilmesi ve bu eğitimi tamamlayabilmesine yönelik politikalar eğitim ve öğretime erişim teması altında değerlendirilir’ şeklinde karar alındığı ve bütün bireylerin eğitime adil şartlar altında erişmesini sağlanması amaç edinildiği görülmüştür. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017).

Eğitimde fırsat eşitliği konusunda akla gelen gruptan biri de özel gereksinime ihtiyacı olan dezavantajlı bireylerdir. Özel gereksinime ihtiyacı olan birey; 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede ‘Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey’ olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete, 2018). Bu öğrencilerin eğitimi, bireysel gereksinimlerine göre, sınırlamaların en aza indirildiği ortamlarda verilmelidir (Sayan, 2019). Özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencilerin bu ortamlarda eğitim verilebilmesi için öğrencileri bu ortamlara yerleştirme ve yönlendirme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Kuzgun, 2019). Ülkemizde, bu öğrencilerin başvurularını alarak, eğitim gereksinimlerini değerlendiren, öğrenciyi tanıyan ve yönlendiren kurum Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak hizmet veren Rehberlik ve Araştırma Merkezleridir (RAM) (Yurtutan, 2017). Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), il ya da ilçelerde rehberlik hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin yürütüldüğü Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlardır. RAM’lar rehberlik ve özel eğitim hizmetlerinin planlanması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesinin sağlanması görevlerini yürütürler ve rehberlik hizmetleri ile özel eğitim hizmetleri bölümünden oluşurlar. (MEB, 2017). Eğitim kurumları içerisinde yer alan RAM’lar öğrencilere hizmet etmekte ve özellikle özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencilerin daha adil eğitim alabilmesi adına önemli görevleri üstlenmektedir. RAM’ların görevlerini sağlıklı yerine getirmeleri oranında bireylerin gelişimine fayda sağlayacağı söylenebilir (Akkuş, 2010).

Türkiye’de RAM’lar okulun başvurusu ya da kişisel başvurunun yapılması yoluyla, randevu usulü ile hizmet vermektedir. Bu duruma ek olarak öğrencilerin RAM’lara gönderilmesinde eğitim kurumları ve sağlık kuruluşları ortak çalışmakta, eğitsel değerlendirme ve tanı süreci, bakanlıkça geliştirilmiş olan RAM Modü-

lü ile yapılmaktadır (Börkan vd., 2017). Bu modül öğrencilerin kişisel bilgilerini, zihinsel özelliklerini, yapılan zeka testlerini, ihtiyaç duyduğu ve kazandırılması öncelikli olan kazanımları ile okul yerleştirme bilgilerini kapsamaktadır. Bu kapsamda düşünülecek olursa RAM modülü aslında sürecin ortasından sonuna olan bilgileri kaydetmekte ve eğitim alanına istatistiki bilgiler sağlamaktadır. Ancak sürecin en başı olan başvuru kısmı ile ilgili herhangi bir bilgiyi içermemektedir. RAM'ların işleyişinin ilk ayağı olan başvuruların ne özellikte olduğu, başvuruların yoğunluğunun ne derecede olduğu ve yıllara göre değişimi ile ilgili bilgiler de RAM'larda aile görüşme formları yardımı ile kayıt edilse de istatistiki bilgi olarak herhangi bir sisteme kayıt edilmemektedir. Okul başvurusu ya da kişisel başvuru şeklinde RAM'lara gelen öğrencilerin demografik özelliklerinin ne olduğunun bilinmesi kuşkusuz bu öğrencilerin eğitimi ve en uygun eğitim ortamlarına yerleştirilmesi adına önemli bilgiler içermektedir. Alanyazın incelendiğinde RAM'ların işleyişi ile ilgili çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmektedir (Özgüç, Uzunkol ve Uysal, 2019). RAM'lara başvuran öğrenci profilleri konusunda araştırmaların ise çok az olduğu görülmektedir. Buna örnek olarak Şahin'in (2006) yaptığı ve Kırşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi Özel Eğitim Bölümüne başvuran öğrencilerin niteliklerini incelendiği çalışma verilebilir. Alanyazında bu konu ile ilgili çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde sınırlı sayıda olduğu, bu nedenle de yapılan araştırmanın önemli hale geldiği söylenebilir.

Tüm bu bilgiler ışığında bu araştırmanın amacı; Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne 2006 yılında yapılan başvurular ile 2018 yılında yapılan başvuruları karşılaştırarak, bu iki yılda yapılan başvurularda ailelerin demografik özellikleri, öğrencilerin başvuru anındaki sınıf kademeleri, başvuru şekli ve nedenleri ile tanımlamalarındaki durumun ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yöntem:

Bu araştırma betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup, araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım, 1999: 10). Bir nitel araştırma tekniği olan doküman analizi ise 'araştırılması gereken olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi' şeklinde tanımlanmaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 188). Araştırmanın ilk aşamada Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezinin arşivindeki 2006 yılına ait olan toplam 194, 2018 yılına ait olan toplam 224 öğrencinin arşiv dosyasına ulaşılmış ve dosya içindeki bilgileri incelenmiştir. İkinci aşamada dokümanların gerçek bilgiler olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bu aşamada arşivde kayıt edilen öğrenci dosyalarının hepsinde ailelerinin ıslak imzasının bulunması dokümanların güvenilir olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Üçüncü aşamada ise her öğrenciye ait dosyalar incelenerek benzer ve farklı durumlar ortaya konmuştur. Dördüncü aşamada ise belirlenen tüm kriterler (ailelerin demografik özellikleri,

öğrencilerin başvuru anındaki sınıf kademeleri, başvuru şekli ve nedenleri ile tanılamalarındaki farklılıkları) analize dâhil edilmiştir. Son aşamada verilerin kullanılması ile ilgili olarak araştırma bulgularının Burdur Milli Eğitim Müdürlüğü ile paylaşılması öngörülmüştür.

Araştırmadaki ailelerin demografik özellikleri (ebeveynlerin meslek durumu, ailenin gelir durumu, ebeveynlerin öz-üvey olama durumu, ebeveynlerin sağ-özü olma durumu, ebeveynlerin birliklilik durumu ile ebeveynlerin eğitim durumu) her ebeveyn için ayrı ayrı ele alınmış olup, ailenin gelir düzeyi 3 kategoride (Asgari ücret altı, asgari ücret ve asgari ücret üstü) incelenmiştir. Asgari ücret rakamlarının değerlendirilmesinde 2006 ve 2018 yıllarındaki Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirlediği asgari ücret rakamları baz alınmıştır.

Bulgular:

Bu bölümde 2006 yılı ve 2018 yılında Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezi-ne yapılan başvuruların analizi sonrasında elde edilen bulgu ve sonuçlar tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Bulgular sunulurken 2006 yılındaki 194 öğrencinin başvurusu ile 2018 yılındaki 224 öğrencinin başvurusu ele alınarak, ailelerinin demografik özellikleri ile diğer kriterlerin analizi yapılmıştır. Sonuç olarak da 2006 ile 2018 yıllarında yapılan başvuruların karşılaştırmasına ilişkin bulgular sunulmuştur.

a. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvuruların Cinsiyete Göre Dağılımı

Burdur Rehberlik ve Araştırma merkezine 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: RAM’a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvurularda öğrencilerin cinsiyetine göre dağılımı

Başvuru Yılı	Cinsiyet			Toplam
	Kız	Erkek		
2006	f	79	115	194
	%	40.7	59.3	46.4
2018	f	66	158	224
	%	29.5	70.5	53.6

Tablo 1’de görüldüğü gibi RAM’a yapılan başvuruların 2006 yılına kıyasla (%46.4), 2018 yılında (% 53.6) arttığı görülmüştür. 2006 yılında % 59.3 erkek öğrenci başvurusu %40.7 kız öğrenci başvurusu yapılırken, 2018 yılında %70.5 erkek öğrenci başvurusu, %29.5 kız öğrenci başvurusu yapıldığı gözlemlenmiştir. Her iki yılda da erkek öğrenci başvuru oranı kızlardan fazla olurken, 2018 yılında 2006 yılına göre kız öğrenci başvuru oranı düşmüş, erkek öğrenci başvuru oranı yükselmiştir.

b. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Annelerinin Meslek Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin annelerin meslek durumları Tablo 2’de sunulmuştur. Annelerin meslek durumları memur, işçi, esnaf, çiftçi ve çalışmıyor olarak 5 kategoride değerlendirilmiştir. Çalışma durumu sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin yatması ile ilişkilendirilmiş olup, annelerin ev hanımı olma durumu SGK primlerinin olmayışından çalışmıyor kategorisinde değerlendirilmiştir. Aynı şekilde ölü olan anneler de çalışmıyor kategorisine dâhil edilmiştir. Esnaf olma durumu annelerin kendilerine ait iş yerinin olma durumuna göre tabloda sunulmuştur. Kamu kurumlarında çalışan anneler memur kategorisinde, bu durumun dışında çalışan anneler ise işçi kategorisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 2: RAM’a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvurularda öğrenci annelerinin meslek durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Anne Meslek Durumu				
Çalışmıyor		Esnaf	Memur	İşçi		
Çiftçi						
2006	f	187	0	0	3	4
	%	96.4	0.0	0.0	1.5	2.1
2018	f	191	1	3	9	20
	%	85.3	.4	1.3	4.0	8.9

Tablo 2 incelendiğinde çalışmayan annelerin oranının 2006 yılında %96.4 iken 2018 yılında %85.3 olduğu görülmüştür. 2006 yılında çiftçi ve esnaf annelerin oranı %0 iken, 2018 yılında çiftçi annelerin oranı %0.4, esnaf annelerin oranı %1.3’tür. 2006 yılında memur annelerin oranı %1.5, işçi annelerin oranı ise %2.1 olmuş, 2018 yılında ise memur annelerin oranı %4, işçi annelerin oranı ise %8.9 olduğu görülmüştür. Her iki yılda da çalışmayan annelerin oranı büyük çoğunluğu oluştururken, 2018 yılında 2006 yılına göre çalışmayan annelerin oranı düşmüştür.

c. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Annelerinin Meslek Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin babaların meslek durumları Tablo 3 de sunulmuştur. Babaların meslek durumları memur, işçi, esnaf, çiftçi ve çalışmıyor olarak 5 kategoride değerlendirilmiştir. Çalışma durumu sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin yatması ile ilişkilendirilmiş olup, ölü olan babalar çalışmıyor kategorisine dâhil edilmiştir. Esnaf olma durumu babaların kendilerine ait iş yerinin olma durumuna göre tabloda sunulmuştur. Kamu kurumlarında çalışan babalar memur kategorisinde, bunun dışında çalışan babalar ise işçi kategorisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvurularda öğrenci babalarının meslek durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Baba Meslek Durumu					
Çalışmıyor		Esnaf	Memur	İşçi			
Çiftçi	2006	f	20	59	18	12	85
		%	10.3	30.4	9.3	6.2	43.8
	2018	f	25	26	28	14	131
		%	11.2	11.6	12.5	6.3	58.5

Tablo 3 incelendiğinde, 2006 yılında çalışmaya babaların oranı %10.3, çiftçi olan babaların oranı ise %30.4'tür. 2006 yılında esnaf olan babaların oranı %9.3, memur olana babaların oranı %6.2 iken, işçi olan babaların oranı %43.8 olarak oluşmuştur. 2018 yılında ise çalışmayan babaların oranı %11.2, çiftçi babaların oranı %11.6, esnaf babaların oranı ise %12.5'tir. Aynı yılda memur olan babaların oranı %6.3 olurken, işçi babaların oranı ise %58.5 olduğu görülmüştür. Her iki yılda da işçi babaların oranının en fazla, memur olan babaların oranının en düşük olduğu söylenebilir.

d. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular-da Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin annelerin eğitim durumu Tablo 4'te verilmiştir. Eğitim durumları okur-yazar değil, ilkököl, ortaokul, lise ve üniversite olmak üzere 5 kategoride sunulmuştur. Okur-yazar değil kategorisi annenin hiç okula gitmemesi ile ilişkilendirilerek, mezuniyet durumuna göre ilkököl, ortaokul, lise ve üniversite olarak tabloda sunulmuştur.

Tablo 4: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci annelerinin eğitim durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Anne Eğitim Durumu					
Okur-Yazar Değil		Ortaokul	Lise	Üniversite			
İlkökököl	2006	f	25	144	7	14	4
		%	12.9	74.2	3.6	7.2	2.1
	2018	f	12	106	49	36	21
		%	5.4	47.3	21.9	16.1	9.4

Tablo 4'e bakıldığında, 2006 yılında annelerin %12.9'u okur-yazar olmadığı, %74.2'si ilkököl mezunu, %3.6'sı da ortaokul mezunu, %7.2 lise mezunu, %2.1'inin de üniversite mezunu olduğu görülmektedir. 2018 yılında ise annelerin %5.4'ü

okur-yazar olmadığı, %47.3'ü ilkokul mezunu, %21.9 ortaokul mezunu, %16.1 lise mezunu ve %9.4 üniversite mezunu olduğu söylenebilir.

e. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin babalarının eğitim durumu Tablo 5'te verilmiştir. Eğitim durumları okur-yazar değil, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite olmak üzere 5 kategoride sunulmuştur.

Tablo 5: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci babalarının eğitim durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Baba Eğitim Durumu				
Okur-Yazar Değil		Ortaokul	Lise	Üniversite		
İlkokul						
2006	f	14	128	19	28	5
	%	7.2	66.0	9.8	14.4	2.6
2018	f	3	118	41	42	20
	%	1.3	52.7	18.3	18.8	8.9

Tablo 5 incelendiğinde, 2006 yılında okur-yazar olmayan babaların oranı %7.2, ilkokul mezunu babaların oranı %66, ortaokul mezunu babaların oranı %9.8, lise mezunu babaların oranı %14.4 ve üniversite mezunu babaların oranı ise %2.6 olarak oluşmuştur. 2018 yılında ise babaların %1.3 okur-yazar olmayan, %52.7'sinin ilkokul mezunu, %18.3'ünün ortaokul mezunu, %18.8'inin ile lise mezunu ve %8.9'unun üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

f. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Annelerinin Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin annelerinin öz-üvey olma durumu Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci annelerinin öz-üvey olma durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Anne Öz-Üvey Durumu	
Öz			
Üvey			
2006	f	194	0
	%	100.0	0.0
2018	f	221	3
	%	98.7	1.3

Tablo 6 incelendiğinde, 2006 yılında öğrencilerin annelerinin %100'ünün öz olduğu, 2018 yılında ise annelerin %98.7'sinin öz, %1.3'ünün üvey olduğu söylenebilir.

g. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Babalarının Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin babalarının öz-üvey olma durumu Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci babalarının öz-üvey olma durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Baba Öz-Üvey Durumu	
	Öz		
	Üvey		
2006	f	194	0
	%	100.0	0.0
2018	f	221	3
	%	98.7	1.3

Tablo 7 incelendiğinde, 2006 yılında öğrencilerin babalarının %100'ü öz iken, %0'nın üvey olduğu görülmüştür. 2018 yılında ise babaların %98.7 si öz, %1.3'ü üveydir.

h. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Annelerinin Sağ-Ölü Olma Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin annelerinin sağ-ölü olma durumu Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci annelerinin sağ-ölü olma durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Anne Sağ-Ölü Durumu	
	Sağ		
	Ölü		
2006	f	193	1
	%	99.5	.5
2018	f	214	10
	%	95.5	4.5

Tablo 8'e göre 2006 yılında RAM'a başvurusu olan öğrencilerin annelerinin %99.5'i sağ, %0.5'i ölüdür. 2018 yılında ise öğrencilerin annelerinin %95.5'i sağ, %4.5'i de ölüdür.

1. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Babalarının Sağ-Ölü Olma Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin babalarının sağ-ölü olma durumu Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci babalarının sağ-ölü olma durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı	Baba Sağ-Ölü Durumu		
	Sağ	Ölü	
2006	f	186	8
	%	95.9	4.1
2018	f	218	6
	%	97.3	2.7

Tablo 9'a göre 2006 yılında RAM'a başvurusu olan öğrencilerin babalarının %95.9'u sağ, %4.1'i ölüdür. 2018 yılında ise öğrencilerin annelerinin %97.3'ü sağ, %2.7'si de ölüdür.

i. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Ebeveynlerinin Birlikte-Ayrı Olma Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin ebeveynlerinin birlikte-ayrı olma durumu Tablo 10'da gösterilmiştir. Ebeveynlerin resmi olarak nikâhı olması birlikte, resmi olarak boşanmış olması da ayrı olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 10: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci ebeveynlerinin birlikte-ayrı olma durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı	Ebeveynlerin Birlikte Olma Durumu		
	Birlikte	Ayrı	
2006	f	180	14
	%	92.8	7.2
2018	f	192	32
	%	85.7	14.3

Tablo 10 incelendiğinde, 2006 yılında ebeveynler %92.8 birlikte, %7.2 ayrı olduğu, 2018 yılında ise ebeveynlerin %85.7'si birlikte, %14.3'ü ayrı olduğu görülmektedir. 2018 yılında 2006 yılına göre ebeveynlerin ayrı olma durumunda artış olduğu görülmektedir.

j. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin ebeveynlerinin birlikte-ayrı olma durumu Tablo 11'de gösterilmiştir. Ailelerin gelir durumları yıllarına göre Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirlediği ve kabul edilen asgari ücret miktarına göre belirlenmiştir. Gelir durumu 3 kategoride (Asgari ücret altı, asgari ücret ve asgari ücret üstü) değerlendirilmiştir.

Tablo 11: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrenci ailelerinin gelir durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Ailenin Gelir Durumu		
Asgari Ücret Altı		Asgari Ücret Üstü		
Asgari Ücret				
2006	f	54	106	34
	%	27.8	54.6	17.5
2018	f	50	96	78
	%	22.3	42.9	34.8

Tablo 11 incelendiğinde, 2006 yılında ailelerin %27.8'i asgari ücret altı, %54.6'sı asgari ücret ve %17.5'i de asgari ücret üstü gelir durumuna sahip olduğu söylenebilir. 2018 yılında ise ailelerin %22.3'ü asgari ücret altı, %42.9'u asgari ücret, %34.8'i asgari ücret üstü gelire sahip olduğu görülmektedir. 2018 yılında 2006 yılına göre asgari ücret altı ve asgari ücrete sahip ailesi olan öğrencilerde düşüş yaşanırken, asgari ücret üstü gelire sahip olanlarda yükselme görülmüştür.

k. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Başvuru Şekline Göre Dağılımı

Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yıllarında başvurusu olan öğrencilerin başvuru şekline göre durumu Tablo 12’de gösterilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliğinde ‘Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinden yararlanmak üzere rehberlik ve araştırma merkezine başvuran ya da yönlendirilen bireylere; randevu verilir, dosya açılır ve gerekli hizmetler sunulur’ denildiğinden, RAM’a kişisel başvuru ya da okul yönlendirmesi olarak 2 şekilde başvuru alınabilmektedir. Bu nedenle Tablo 12 de başvuru şekli 2 kategoride değerlendirilmiştir.

Tablo 12: RAM’a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrencilerin başvuru durumuna göre dağılımı

Başvuru Yılı		Başvuru Şekli	
Kişisel Başvuru			
Okul Yönlendirmesi			
2006	f	171	23
	%	88.1	11.9
2018	f	82	142
	%	36.6	63.4

Tablo 12’ye göre 2006 yılında öğrencilerin %88.1’i Kişisel başvuru yoluyla, %11.9’u okul yönlendirmesi ile RAM’a başvururken, 2018 yılında öğrencilerin %36.6’sının kişisel başvuru yoluyla, %63.4’ünün okul yönlendirmesi ile başvuru yaptığı görülmüştür. 2006 yılında kişisel başvurular çoğunlukta iken, 2018 yılında okul yönlendirmesi yoluyla başvurular daha fazladır.

I. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurularda Öğrencilerin Başvuru Nedenine Göre Dağılımı

Tablo 13'te RAM'a başvuran öğrencilerin başvuru nedenine dair bilgiler sunulmuştur. Öğrencilerin başvuru nedenleri 5 kategoride (Zihinsel yetersizlik, bedensel yetersizlik, dil konuşma bozukluğu, işitme yetersizliği ve üstün yetenek) değerlendirilmiştir. Otizm ve özel öğrenme güçlüğü zihinsel yetersizlik içine dâhil edilmiş olup 2006 ve 2018 yıllarında görme yetersizliğinden başvuru olmadığı için bu değişken çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Tablo 13: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrencilerin başvuru nedenlerine göre dağılımı

Başvuru Yılı		Başvuru Nedeni				
		Dil Konuşma Bozukluğu	İşitme Yetersizliği	Üstün Yetenek		
2006	f	152	38	1	3	0
	%	78.4	19.6	.5	1.5	0.0
2018	f	178	19	20	5	2
	%	79.5	8.5	8.9	2.2	.9

Tablo 13 incelendiğinde 2006 yılında RAM'a yapılan başvuru nedenlerinde %78.4 ile zihinsel yetersizlik, %19.6 ile bedensel yetersizlik, %0.5 ile dil konuşma bozukluğu, %1.5 ile işitme yetersizliği, %0 ile üstün yetenek yer almaktadır. 2018 yılında ise %79.5 zihinsel yetersizlik, %8.5 bedensel yetersizlik, %8.9 dil konuşma bozukluğu, %2.2 işitme yetersizliği ve %0.9 ile üstün yetenek başvurusu yapıldığı görülmüştür. Her iki yılda da zihinsel yetersizlik başvuruları çoğunlukta iken, 2018 yılında 2006 yılına göre bedensel yetersizlikte anlamlı bir düşüş yaşanırken dil konuşma bozukluğunda anlamlı bir yükseliş oluşmuştur.

m. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Sınıf Seviyelerine Göre Dağılımı

Tablo 14 te 2006 ve 2018 yıllarında RAM'a başvuru yapan öğrencilerin sınıf seviyeleri verilmiştir. Öğrencilerin başvuru anındaki yaşları ve sınıf seviyeleri 2 yaş, 3 yaş, 4 yaş, 5 yaş, anasınıfı, ilkokul, ortaokul, lise ve okul çağı dışında olarak 9 kategoride değerlendirilmiştir. Okul çağı dışı olan bireyler Milli Eğitim Bakanlığı e-okul modülünün kabul ettiği 15 yaşını dolduran bireyler olarak çalışmaya dâhil edilmiştir. 2 yaş bireylerinin başvuruları da bedensel ya da doğuştan belirgin bir engeli olması durumunda başvurusu alınmıştır. 3 yaş ve 15 yaş arası da okul çağı içinde olduğu için yukarıda belirtildiği şekilde kategorilendirilmiştir.

Tablo 14: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrencilerin sınıf seviyelerine göre dağılımı

Başvuru Yılı	Öğrencinin Sınıf Seviyesi									
	2 Yaş	3 Yaş	4 Yaş	5 Yaş	Anası-nifi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Okul Çağı Dışında	
2006	f 8	9	8	6	15	87	27	3	31	
	% 4.1	4.6	4.1	3.1	7.7	44.8	13.9	1.5	16.0	
2018	f 13	11	7	6	15	123	36	8	5	
	% 5.8	4.9	3.1	2.7	6.7	54.9	16.1	3.6	2.2	

Tablo 14 incelendiğinde 2006 yılında öğrencilerin başvuruları %4.1 oranında 2 yaş, %4.6 oranında 3 yaş, %4.1 oranında 4 yaş, %3.1 oranında 5 yaş, %7.7 oranında anasınıfı, %44.8 oranında ilkokul, %13.9 oranında ortaokul, %1.5 oranında lise ve %16.0 oranında okul çağı dışı olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise başvuruların %5.8'i 2 yaş, %4.9'u 3 yaş, %3.1'i 4 yaş, %2.7'si 5 yaş, %6.7'si anasınıfı, %54.9'u ilkokul, %16.1'i ortaokul, %3.6'sı lise ve %2.2'si okul çağı dışında olan öğrenciler tarafından oluşmuştur. Her iki yılda da ilkokul başvuruları en fazla iken, 2006 yılında en az başvuru lise öğrencileri tarafından, 2018 yılında ise okul çağı dışındaki öğrenciler tarafından yapıldığı görülmektedir.

n. Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 Yılı Yapılan Başvurular- da Öğrencilerin Tanılarına Göre Dağılımı

2006 ve 2018 yılında RAM'a yapılan başvuruların sonucundaki öğrencilerin tanıları Tablo 15'te sunulmuştur. Tanılar normal, zihinsel yetersizlik, bedensel yetersizlik, zihinsel ve bedensel yetersizlik, dil konuşma bozukluğu, işitme yetersizliği ve üstün yetenek olarak 7 kategoride değerlendirilmiştir. Tanılarda otizm ve özel öğrenme güçlüğü zihinsel yetersizlik kategorisine dâhil edilmiştir. Hem zihinsel hem bedensel yetersizliği olan bireyler zihinsel ve bedensel yetersizlik kategorisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 15: RAM'a 2006 ve 2018 yılı yapılan başvuruların öğrencilerin tanılarına göre dağılımı

Başvuru Yılı		Öğrenci Tanısı						
		Normal	Zihinsel Yetersizlik	Bedensel Yetersizlik	Zihinsel+-Bedensel Yetersizlik	Dil Konuşma Bozukluğu	İşitme Yetersizliği	Üstün Yetenek
2006	f	0	131	20	39	0	4	0
	%	0.0	67.5	10.3	20.1	0.0	2.1	0.0
2018	f	46	131	14	5	21	5	2
	%	20.5	58.5	6.3	2.2	9.4	2.2	.9

Tablo 15 incelendiğinde RAM'a 2006 yılında başvuru yapan öğrencilerin tanılamalarının sonucunda %0 normal, %67.5 zihinsel yetersizlik, %10.3 bedensel yetersizlik, %20.1 Zihinsel ve bedensel yetersizlik, %0 dil konuşma bozukluğu, %2.1 işitme yetersizliği, %0 üstün yetenek olduğu görülmüştür. 2018 yılında ise %20.5 normal, %58.5 zihinsel yetersizlik, %6.3 bedensel yetersizlik, %2.2 zihinsel ve bedensel yetersizlik, %9.4 dil konuşma bozukluğu, %2.2 işitme yetersizliği ve %0.9 üstün yetenek olarak tanılama sonuçları oluşmuştur. Her iki yılda da en fazla tanı zihinsel yetersizlik olarak konulurken, 2006 yılında normal ve üstün yetenek, 2018 yılında ise üstün yetenek tanısının en az olduğu görülmüştür. Ayrıca 2018 yılında 2006 yılına göre normal ve dil konuşma tanısı alan öğrencilerde anlamlı bir yükseliş görülürken, zihinsel ve bedensel tanısı alan öğrencilerde yine anlamlı bir düşüş olduğu söylenebilir.

Sonuç:

Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezine 2006 ve 2018 yılında yapılan başvurularında öğrencilerin ailelerinin demografik değişkenlerinin incelenerek karşılaştırıldığı bu çalışmanın sonucunda önemli bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Öncelikle her iki yılda da erkek öğrenci başvurusu çok olsa da 2018 yılında erkek öğrenci başvurusunun kız öğrenci başvurusunun 2 katından fazla olduğu görülmektedir. Bu durum Türkiye İstatistik Kurumunun yayınladığı istatistiklere göre açıklanabilir. Yayımlanan istatistikte bütün engel türlerinde erkeklerin kızlara göre daha fazla engel durumuna sahip olduğu görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2002).

Yapılan başvurularda öğrencilerin annelerinin meslek gruplarında yüksek oranda çalışmıyor olması görülmüş, 2018 yılında çalışmayan anne oranının düşüş göstermesi, annelerin iş hayatına önceki yıllara göre daha fazla katılım gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. TÜİK verilerine göre 2006 yılında kadınların istihdam oranı %22,3 iken 2018 yılında %29,4 olarak gerçekleşmesi ulaşılan bulguları desteklemektedir. Öğrencilerin babalarının meslek gruplarına bakıldığında ise 2006 yılına göre 2018 yılında çalışmayan babaların oranının küçük oranda yükseldiği, mevcut ekonomik durumda işsizliğin artması ile açıklanabilir. Ayrıca çiftçi babaların oranında yüksek oranda düşüş olmuş işçi babaların oranında da yükselme gerçekleşmiştir. Bu durum, köyden kente göç gibi toplumsal ve beşeri değişimlerle açıklanabilir.

Öğrencilerin annelerinin mezuniyet durumu 2006 yılında en fazla ilkokul, ikinci olarak okuryazar değil olurken 2018 yılında bu iki kategoride düşüş yaşanarak ortaokul lise ve üniversite mezun olma durumları yükselmiştir. Babaların mezuniyet durumu da annelerin durumuna paralel olarak değişme göstermiştir. Ancak 2018 yılında ebeveynlerin 2006 yılına göre daha eğitilmiş olması, 2018 yılında 2006 yılına göre öğrenci başvurularının artması ile negatif ilişki göstermesi dikkat çekmektedir. Bu durum bilinç ve farkındalık düzeyinin artması ile ilişkilendirilebileceği gibi; genetik, beslenme vb. gibi etkenden etkilenmiş olabilir. Bir başka ifadeyle bu değişimde; iki farklı tür etken grubu da etkili olmuş olabilir.

Yapılan başvurularda öğrencilerin ebeveynlerinin 2006 yılında tümünün öz anne ve babalardan oluştuğu, 2018 yılında ise 3 ailenin üvey anne ve babaya sahip olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin sağ ve ölü olma durumu değerlendirildiğinde her iki yılda da ölü ebeveynlerin sayısı oldukça düşük olarak gözlemlenmiştir.

Ebeveynlerin birliktelik durumunda 2018 yılında 2006 yılına göre boşanmış ailelerin sayısının arttığı görülmektedir. TÜİK (2018) verilerine göre de 2006 yılında boşanma oranının %1.28, 2018 yılında %1.76 olması çalışma bulgularını desteklemekte, boşanmaların 2018 yılında arttığını göstermektedir. Aynı şekilde öğrenci başvurularının da 2018 yılındaki artışı ile paralellik gösterdiği ve boşanan ailelerde yaşanan sosyal, psikolojik ve fizyolojik sorunların çocuğun zihinsel ya da bedensel (örneğin; hamilelikte dayak yemek gibi etkenler sonucunda) sorunlara yol açabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Ailelerin gelir durumuna göre de 2018 yılında 2006 yılına göre asgari ücret üstü olan ailelerin sayısındaki artış, ailelerin meslek durumu ile paralellik göstermektedir. 2018 yılındaki işçi ve memur oranının artışı gelir durumundaki bu durumu ortaya çıkarmış olabilir.

Öğrencilerin başvuru şeklini 2006 yılında büyük çoğunlukla kişisel başvurular oluştururken 2018 yılında çoğunluğu okul yönlendirmesi oluşturmaktadır. Bu durum ise öğretmenlerin hizmet içi kurslarda erken tanılamamanın önemi ile ilgili kurslar sonucunda bilgilendirilmesi ve RAM işleyişinden 2006 yılına oranla daha bilgili olmaları ile açıklanabilir. Başvuru nedeninde de her iki yılda zihinsel yetersizliğin büyük çoğunlukta olması, gerek ailelerin gerek öğretmenlerin normal bireyler ile kıyaslama sonucunda öğrencideki farklılığı görebilmesi ve akademik başarısızlığın sebeplerini belirleme çabası içinde olması ile açıklanabilir.

Öğrencilerin seviyelerine göre yapılan başvurularda ise her iki yılda da ilkököl kademesindeki öğrencilerin büyük çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Anasınıfının zorunlu olmayışından dolayı ilkökula başlayan öğrencilerdeki farklılıkların kendini bu dönemde belli etmesi ile oluşan bu oran 2018 yılında 2006 yılına göre artmıştır. Engel türü ne olursa olsun erken tanının çok önemli olduğu düşünülürse mevcut başvuruların ilkökoldan anasınıfına doğru artış göstermesi öğrencilerin engelinden kaynaklı sınırlılıklarının en aza indirilmesi yolunda atılacak önemli bir adım olur. Bu sebepten dolayı anasınıfı öğretmenlerine verilecek tanı ve yönlendirme konulu hizmet içi eğitimlerle bu durum çözüme kavuşturulabilir.

RAM'a yapılan başvuruların sonucunda her iki yılda da zihinsel yetersizlik en fazla orana sahipken 2018 yılında dil ve konuşma bozukluğunun ciddi derecede artış göstermesi, gelişme dönemindeki bireylerin sosyal ortamlardan uzak tutularak TV, tablet ve cep telefonu ile daha fazla vakit geçirmesinden kaynaklanmış olabilir. Ayrıca 2018 yılında başvurusu olan öğrencilerin normal tanı olanlarının bulunması da, genellikle 2018 yılında okul yönlendirmesi ile gelen öğrencilerin IQ puanının normal olması ancak bazı davranış problemlerinden dolayı, öğretmenlerin bu durumu zihinsel yetersizlik olarak algılaması olarak yorumlanabilir. Bu durum öğretmenlere davranış problemleri ile baş etmenin yolları ile ilgili seminer ya da kurslar verilerek önlenebilir.

Son olarak önceki yıllarda farklı evrenlerde bu konunun araştırılmamış olması bu konunun araştırılması sırasında yaşanan önemli bir sınırlılık olmuştur. RAM'lardaki inceleme süreci ve özel eğitim gerektiren bireyler hakkındaki durum tablosunu ortaya koyan bu tür çalışmaların artmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında bu konuda, farklı yöntem ve teknikler kullanılarak yapılan yeni araştırmaların, politika yapıcılara, ailelere ve eğitimcilere kılavuz olabileceği öngörülmektedir.

Kaynakça:

AKKUŞ, Okay, (2010), *Rehberlik Araştırma Merkezinde Görevli Rehber Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeylerinin Belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

BÖRKAN, Bengü, Gizem, ÖZTEMÜR, Osman, YILMAZ, Şeyda, ÇETİNTAŞ, Betül, GÜLCAN ve Merve, ÖZCAN, (2017), “Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Psikolojik Test Uygulama Süreçleri “,*Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, VII(48): 161-185.

KABOĞLU, İbrahim Özden, (2019), *Anayasa Hukuku Dersleri*, İstanbul: Legal Yayıncılık.

KUZGUN, Zeliha, (2019), *Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireylerin Tanılama Sürecinde Karşılaşılan Güçlüklerle İlgili Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) Personelinin Görüşlerinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Milli Eğitim Bakanlığı (2017), Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği. *Resmi Gazete* (Sayı 30236), <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/11/201711102.htm> sayfasından erişilmiştir.

Resmi Gazete (2018), Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. *Resmi Gazete* (Sayı:30471). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm> sayfasından erişilmiştir.

SAYAN, Abdülhalit, (2019), *Destek Eğitim Odalarında Eğitim Alan Okul Öncesi Kaynaştırma Öğrencilerinin Gelişimlerinin Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ŞAHİN, Cengiz, (2006), “Kırşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi Özel Eğitim Bölümünde İncelenen Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere Göre Nitelikleri”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, VII(1): 175-189.

TEZCAN, Mahmut, (1994), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Zirve Ofset.

Türkiye İstatistik Kurumu (2002), *Engel Türüne Göre Engelli Nüfus Oranı*. http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1017 sayfasından erişilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (2002) İstihdam, İşsizlik ve Ücret. http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?m_etod=temelist sayfasından erişilmiştir.

UYSAL, Ahmet, Zeki, ÖZGÜÇ, Canan, SOLA ve Ebru UZUNKOL (2019). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine İlişkin Metaforik Algıları”. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, II(1): 48-63. <http://dx.doi.org/10.33400/kuje.554572>

YILDIRIM, Ali, (1999), “Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, XXIII(112): 7-17.

YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan, (2008), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6.baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.

YURTTUTAN, Selverhan, (2017), *Kaynaştırma Eğitimi Alan Çocukların Okuldaki Bakım Gereksinimlerinin Belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Every individual in the society has the right to education and the concept of equal opportunity in education has emerged in order for the individual to benefit from the right to education. In order to achieve this equality of opportunity in education, it is necessary to ensure that individuals benefit from educational environments equally and fairly according to this difference, taking into account the differences in personal and developmental characteristics (Kuzgun, 2019). Individuals with special needs come first among the disadvantaged groups in terms of equal opportunity in education. Individual with special needs is defined as “an individual who differs significantly from his peers in terms of individual and developmental characteristics and educational competencies” (Special Education Services Regulation, 2018).

Education of students with special needs should be given in environments where their disadvantages are minimized according to their individual needs (Sayan, 2019). In order for students with special needs to be educated in these environments, it has revealed the need to place and direct students in these environments (Kuzgun, 2019). In our country, the institution that receives the applications of these students, evaluates the educational needs, identifies and directs the student is the Guidance and Research Centers (GRC) that serve under the Ministry of National Education (Yurttutan, 2017). GRCs carry out the tasks of conducting the work and transactions related to the guidance and special education services, monitoring and evaluating the services provided (MEB, 2017). GRCs undertake important duties in order for students with special needs to receive a fairer education. It can be said that GRCs will be beneficial to the development of individuals as long as they fulfill their duties properly (Akkuş, 2010).

When the literature is examined, it is seen that there is no research on student profiles applying to GRCs, and there are very limited studies on the functioning of GRCs (Özgüç, Uzunkol & Uysal, 2019). In the light of all this information, this study aimed to evaluate and examine the family demographic characteristics of the 2006 and 2018 student applications made to the Burdur Guidance and Research Center (GRC). Thus, by observing the changes between two years, it is desired to reveal early intervention methods for students with different development.

This research is a descriptive situation determination, and document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. Qualitative research is defined as “research in which qualitative data collection techniques such as observation, interview and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic manner in the natural environment” (Yıldırım, 1999: 10).

Document analysis, which is a qualitative research technique, is defined as “the analysis of written materials that contain information about the phenomenon or facts that need to be investigated.” (Yıldırım & Şimşek, 2008: 188). In the study, 194 student files belonging to 2006 and 224 files belonging to 2018 were reached

in the archive of Burdur RAM. In the next stage, similar and different situations were revealed by examining the student files of both years in the research, and all the criteria determined were included in the analysis. The determined criteria are the occupational status of the parents, the income status of the family, the status of being a self-stepmother, the survivor status of the parents, the partnership status of the parents, the educational status of the parents, and the income level of the family.

As a result of this study, in which the applications made to the Burdur Guidance and Research Center in 2006 and 2018, the demographic variables of the students' families were examined and compared. Although there are many male student applications in both years, it is seen that in 2018, the male student application has more than doubled compared to the female student application. This situation is in line with statistics which have more disability than girls of men in all types of barriers (Turkey Statistical Institute, 2002).

In the applications made, it was observed that the mothers of the students were not working in the profession groups at a high rate, and the decrease in the rate of unemployed mothers in 2018 can be interpreted as the more participation of mothers in business life than in previous years. In addition, while the graduation status of the mothers of the students was primary school the most in 2006, the primary school category decreased in 2018, and the status of secondary school, high school and university graduation increased. Graduation status of fathers also changed in parallel with the situation of mothers.

It is seen that the number of separate families increased in 2018 compared to 2006 in case of partnership of parents. According to the data of TÜİK (2018), the rate of divorce being 1.28% in 2006 and 1.76% in 2018 supports the findings of the study and shows that divorces increased in 2018. While most of the students' application form was personal applications in 2006, the majority of them were school referrals in 2018. This situation can be explained by the fact that teachers were informed about the importance of early diagnosis in in-service courses at the end of the courses and they were more knowledgeable about GRC operations compared to 2006.

Another striking finding in the study is that all parents in 2006 were composed of biological parents. In 2018, it is seen that there were very few students who had stepmother and father. Another finding that draws the most attention in the study is that the rate of students diagnosed with mental disability is close to each other in both years. While the number of students diagnosed with physical disability was higher in 2006 compared to 2018, there was a significant increase in the rate of students with a diagnosis of language and speech in 2018 compared to 2006.

Finally, the fact that this issue was not investigated in different universes in previous years has been an important limitation during the research of this subject. It is thought that there is a need to increase such studies, which reveal the examination process in GRCs and the situation table about individuals who require special education. In addition, it is anticipated that new researches on this subject using different methods and techniques can guide policy makers, families and educators